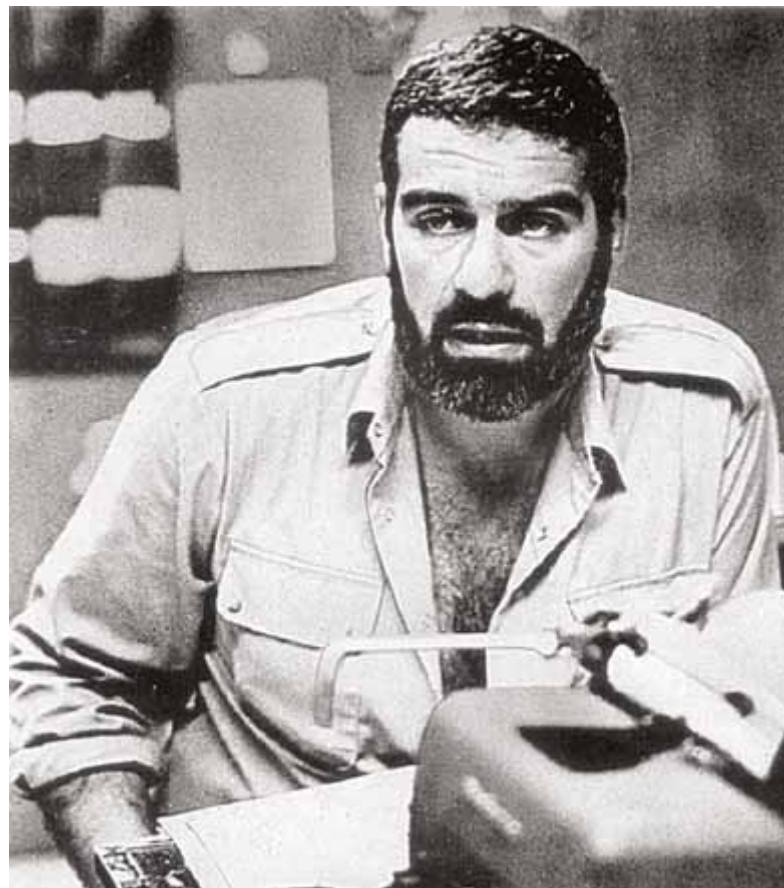

Novel·la David Castillo

Records de la maleta

En les primeres línies del pròleg de *La maleta*, Sergei Dovlatov explica una de les seves últimes experiències a Rússia. En el moment d'abandonar la Unió Soviètica, els funcionaris del departament de visats explicaven als que volien marxar que només podien emigrar amb tres maletes. Després de rumiar-ho molt, Dovlatov es va adonar que en tenia prou amb una de sola: "Em va faltar poc per sanglotar de la llàstima que em vaig fer. Perquè tenia trenta-sis anys. N'havia treballat divuit. Quan cobrava, comprava. Em semblava que havia de tenir alguna propietat. Doncs en total, una maleta. I, a més a més, d'una mida prou modesta". El que l'escriptor descobriria anys després és que els objectes que contenia aquella maleta esdevindrien els capítols d'una de les novel·les més importants i entranyables del final del segle XX. Amb la política de publicar l'obra completa del narrador, Labreu Edicions ens ofereix una magnífica traducció de Miquel Cabal, que ja havia estat el responsable fa gairebé dos anys de *La zona*. *Apunts d'un vigilant de camp*. Com saben els aficionats de la bona literatura, Dovlatov havia arribat al nostre país amb comptagotes a través de petites editorials independents. Per exemple, *La maleta* tenia una versió a *Metàfora*; *Los nuestros*, a *Àltera* i *El compromiso*, a *Ikusager*.

Per als que no el coneguin, podríem abreviar dient que Sergei Dovlatov és l'equivalent en narrativa al que va ser Brodsky en poesia. Tots dos, a més, van sortir de l'URSS per la porta del darrere. Algun crític l'ha volgut associar al californià Charles Bukowski per l'afició de tots dos a la beguda i a la vida al marge, però tant Bukowski com Dovlatov tenen prou entitat per intentar-los equiparar dins d'un apartat

Sergei Dovlatov va viure al límit, tant a Rússia com a Amèrica

dedicat als escriptors borratxos. És cert que circula molt alcohol per la seva obra, però la barreja de vitalisme i desesperació és una línia comuna a molts dels escriptors de la història de la literatura, diríem que no se la van inventar Ernest Hemingway i Henry Miller.

Com hem dit, *La maleta* s'estructura mitjançant vuit relats, que mantenen l'auto-

nomia. Els amants dels contes els disfrutaran independentment del global de la novel·la. Els objectes que evoquen els records són uns mitjons, unes botines, un vestit encruat, un cinturó d'oficial, una jaqueta, una camisa, un barret i uns guants per conduir. Com va fer a *Los nuestros*, *La zona* i *El compromiso*, hi ha una base autobiogràfica –o aparentment autobiogràfica– que dota

el conjunt d'una sensació de versemblança, que fa sentir-se el lector com un amic del narrador. També per conèixer per dins les debilitats del sistema comunista, la seva burocràcia i la humanitat de les persones. En aquest sentit, Dovlatov ofereix una calidesa que ens acosta Txèkhov, tot i que els temes podrien ser més semblants a les criatures febles de Dostoievski, Babel i els altres clàssics russos de la part més fosca, és a dir, la més clara.

A part de les anècdotes que farceixen els contes-capítols, el text és ple de perles: "Les persones poden dividir-se en dues categories: els qui pregunten i els qui responen. Els qui fan les preguntes i els qui responen enfadats, arrugant el front" o "la majoria de la gent considera irresolubles els problemes que tenen una solució que no els convé gaire". Fa també lectures sarcàstiques del comunisme: "Lenin estava representat en la postura habitual: la del turista que vol aturar un cotxe a la carretera".

Nascut el 1941, Dovlatov va fugir de Rússia el 1978. Moriria gairebé als cinquanta anys enmig d'un embús de trànsit a Brooklyn, Nova York. A Amèrica va aconseguir el reconeixement i publicar en revistes influents com *New Yorker*. Havia abandonat el

socialisme, però no el vodka, que el va liquidar. No sé si va ser un geni, però sí alguna cosa semblant. Qui, si no, pot escriure frases com aquesta: "Hi ha tres coses que pot fer una dona per a un escriptor rus. El pot alimentar. Pot creure sincerament en la seva genialitat. I, finalment, pot deixar-lo tranquil. La tercera opció, per cert, no exclou la segona ni la primera". *

La maleta
Autor: **Sergei Dovlatov**
Traducció: **Miquel Cabal**
Editorial: **Labreu**
Barcelona, 2010 Pàgines: **135** Preu: **15 euros**

Poesia Anna Ballbona

Arbres que deixen veure estels

Els beneficis d'alguns premis literaris, i en aquest cas, d'un guardó destinat a autors inèdits, permeten agradables sorpreses. Aquest premi Miquel Costa i Llobera n'és una. En parlar de poemes inèdits, sovint es tendeix a pensar en la joventut, com si la joventut fos un valor en sí mateix. Aquí l'autor d'estrena és Enric Umbert, nascut a Barcelona el 1958.

Des de la seva presentació com a autor, a la solapa del llibre, Umbert s'aferra a un seguit de referents literaris que no són en va. Tindran una presència sostinguda i els rendirà un cert tribut al llarg de les quatre parts que estructuraven aquests *Bosc*s: Vi-

nyoli, Ràfols-Casamada, M.M. Marçal, Feliu Formosa i J.M. Fonollosa, completats, a mesura que avança el volum, amb d'altres com Palau i Fabre.

*Bosc*s és un llibre irregular, amb alts i baixos marcats i un conjunt mal travat, fins i tot, en determinats moments, atropellat. Ara, el volum reserva per al lector arbres i versos magnífics, pels quals val veritablement la pena endinsar-s'hi. A través d'imatges suaus, senzilles però resolucives, Umbert eleva alguns poemes fins a causar sorpresa i una inusitada sensació de frescor. Els predilectes estan concentrats a la primera i segona part. La tercera –de

manera més accentuada– i la quarta baixen d'intensitat i tensió.

Obre el poemari *Port Bou*, que conté versos delicats i il·luminadors: "Mires atordit la rodona fosc / per on no vindrà res i marxarà tot sol. / Xiula, la mudesa enrabiada, sense avís, / per l'esquena". Aquesta primera part està dedicada al paisatge, tant en el seu sentit natural com en la confrontació amb el món urbà. D'altres poemes d'aquesta primera part –brillant– són curts, amarats d'un aire aforístic ("ser un full en la immensitat de l'arbreda / és tenir els ulls oberts a la vida"), de reflexió vital ("un arbre quan mor / no espera que hi hagi algú / davant seu per

què vegi com cau") i també d'un estil juganer que resulta proper. A la segona part, la reflexió, amb evocació d'instants passats, pren més força, amb peces breus i poemes màgics com *Wall Street*, d'una certa reminiscència Fonollosa.

El llibre decau quan els *Bosc*s es decanten i traspassen la finíssima ratlla d'aquesta suavitat per quedar ancorats en un lirisme buit, que regalima una música repetitiva, excés d'adjectius i intents estètics. Sigui com fora, només per provar d'arribar al record de "tu" amb el correlat del "gat esmolant els raigs de sol que entren per la balconada", ja és cosa bona d'entrar als *Bosc*s. *

Bosc
Autor: **Enric Umbert**
Premi **Miquel Costa i Llobera**
Editorial: **El Salobre**
Pollença, 2010 Pàgines: **68** Preu: **12 euros**